

WILSONOV JADRANSKI NAČRT SPREJET.

Nitti in Trumbić rešila reško vprašanje.

Reka z zaledjem je vmesna država, ki pa ne bo zvezana z anektirano Istro. Plebiscit odloči komu pripadeta dva otoka. Nova jugoslovanska vlada še ni odgovorila, da li odobri sporazum.

San Remo, Italija, 24. apr. (As. soc. Press.) — Italijanski ministri predsednik Nitti in dr. Anton Trumbić, jugoslovanski minister zunanjih zadev, sta sprejela Wilsonov načrt za rešitev jadranskega vprašanja. Reka z zaledjem in 200,000 Jugoslavlani postane vmesna država brez teritorialne zveze (koridorja) med Nako in Istro. — Plebiscit odloči, da li otok Lagosta pripade Italiji ali Jugoslaviji in da li se otok Korčula priključi novi reški državi, Italiji ali Jugoslaviji. Otoka imata le strategično vrednost in če ju dobi Italija, bo kontrolirala Jadransko morje.

Pogoji izravnave jadranskega vprašanja so bili poslani v Belgrad pred nekaj dnevi po kurirju, a ker je kurtizirala na veliko težko zaradi strahov na železnih kolosih so bili brzojavljeni.

Upati je, da nova jugoslovanska vlada (Protić-Korošićeva ali je še druga za njo? Op. ur.) odgovori pred zaključkom konference v San Remu in odobri pogoje. Tukaj se smatra, da bo vsaka vlada v Belgradu, pa naj bo organizirana iz katerikoli strank, odobrila pogodbo Nitti in Trumbića.

AMERIŠKE BOJNE LADJE V MEHIŠKO VODOVJE.

Mehiška vlada vstaja, da so vesti o revoluciji pretirane.

Washington, 25. apr. — Kljub protestom Carranzove vlade da so vesti o revoluciji v Mehiki pretirane in da ni nevarnosti za inozemce, je ameriška vlada storila prve korake za varstvo Američanov na mehiških tleh. Poslane so tri manjše bojne ladje v mehiško vodo vje na pacifiški strani. Govorijo se, da so ameriški konzuli na zapadni obali že pred dvema tednoma apelirali na Washington za bojne ladje.

Poročila o zmaganih mehiških vstajeh se nadaljujejo. Sonorski rebeli so okupirali pristanišča Guaymas in Topolobampo na obali Sinaloje. Ena ameriška bojna ladja je priplula v soboto v Topolobampo. Mazatlan je še v rokah vladnih čet, toda napadi vstajev so bili zelo močni in morda osvoje tudi to luko.

Iz Lareda, Tex., javljajo, da vstaje kontrolirajo železnice od Monterreya do Tampica, kjer je bozato polje oljnih vrelcev. Tamkaj se vrše vroči boji med vstajniki in Carranzovimi četami. Državni department je informiran, da je Carranza suspendiral plače trinajstim senatorjem in 53. poslanecem mehiškega kongresa, ki simpatizirajo z generalom Obregonom, predsedniškim kandidatom in voditeljem vstaje. Rebeli so si nadeli ime "liberalna konstitucionalna stranka."

KAMNOSKI SO ZASTAVKALI.

Chicago, Ill. — Kamnoseki so zastavkali in zahtevali povišanje mezd. Dandaj se prejemali po osemdeset centov na uro, oddaj pa zahtevajo \$1.12.

ZVEZNI SODNIK JE PREPOVEDAL PRAVDNIKU TOŽITI PROFITARJE.

Pueblo, Colo. — Tukajšnje zvezno okrožno sodišče je izdalo "indžunkšon" proti zveznemu pravdniku, da ne sme tožiti pred veleporoto trinajstih trgovcev v Denverju in treh premogovnih družb zaradi profitarstva. To je prvi slučaj v Ameriki, da je zvezna sodna oblast sama sebi prepovedala zagrabiti kršitelje postav!

SOCIALISTI V ITALIJI POSKUSIJO S SOVJETI.

Eksekutiva stranke je sklenila, da se uvede eksperiment v vseh večjih industrijskih mestih.

Milan, Italija, 25. apr. — Narodni svet socialistične stranke v Italiji je na svojem tujakšnem zborovanju zaključil, da se uvede poskušnja sovjetov v vseh večjih industrijskih mestih, kjer je proletarijat dobro organiziran. Predlog je bil sprejet a 94,000 glasovi proti 21,000. Predlog, da se ustanove sovjeti po vsej Italiji, je bil odklonjen a 88,000 glasovi proti 5000.

Pariz, 25. apr. — Netranji položaj v Italiji je skrajno slab in zato se ni čuditi, če italijanska vlada prikriva fakte razmere. Italijanski časopisi že niso pet dni dospeli v Pariz.

V Turinu je generalni štrajk v podporo kovinarjev, ki stavkajo že več mesecev. V vsem Piemontu je 500,000 delavcev na štrajku. V severni Italiji obratuje le par vlakov.

Živezni položaj je neznomen; s premogom ni dosti bolje. Krva-ri spopadi med stavkarji in vojaši so na dnevnem redu, toda politična poročila so skrbno cenzurirana.

Situacija je toliko slabša, ker o delavci nesprijetni. Stavkarji zahtevajo vlado sovjetov. Zunanji svet malo ve, da so skoro vseh italijanskih tovarnah delavski odbori, ki eksistirajo že več mesecev in niti teh odbojev le, da vzamejo tovarne pod njihovo kontrolo.

IZREDEN VZROK ZA SAMO-MOR.

Walsenburg, Colo. — Dr. K. L. Lock, 57 let star zdravnik, je izvršil samomor.

V pismu na svojo devetnajstletno soprogo izjavlja, da je izvršil to dejanje, da je zopet svoboden. Proti odpustitvi in koncuje, da upa, da jo sreča v nebesih.

Par se je poročil pred enim letom. Zdravnik bi dal prostost svoji mladi soprogi na veliko bolj enostaven način, če bi se razporečil na sodišču, mesto da je izvršil samomor, pa bi jo bil lahko rešil še na tem svetu.

SE EN AGENT MESARSKIM BARONOV ARETIRAN KOT PROFITAR.

New York, N. Y. — Tukaj je bil aretiran Oliver H. Saundings, agent mesarske trdke Cudahy Packing kompanije, zaradi profitarstva. Položiti je moral dva tisoč pet sto dolarjev porok, kar je bilo zanj igrača. Zaslišanje se vrši dne 5. maja.

DELAVČEVA USODA.

Allentown, Pa. — V tovarni Lehigh - Portland Cement kompanije v Omrodu se je dogodila razmetava, ki je ubila štiri delavce. Ubit je predelavec in trije tujezemski delavci.

KOLODVORSKI DELAVCI SE NE VRNEJO NA DELO BREZ GARANCIJ.

TO SE JE POKAZALO NA ZADNEM SHODU.

Grunau ne more končati smečnjave v železniškem obratu.

Chicago, Ill. — Shod, ki se je vršil v petek, dokazuje, da nima je kolodvorski uslužbenecij najmanjše volje se vrniti na delo, ako ne dobe garancij. Grunau, predsednik organizacije kolodvorskih uslužbenecij, je vprašal uslužbenec na shodu, če ima voljo ukazati njim, da se vrnijo na delo. "Ne," je zagrmelo v odgovor po dvorani.

Zvezni uradniki, sodeč, da ima Grunau popolno oblast nad kolodvorskim uslužbenecij, so zahtevali, da se skliče shod, na katerem se naj kolodvorski uslužbenecij strajkajo, da se vrnejo na delo. Shod je bil sklican in nanj je prišlo do sedem tisoč bivših kolodvorskih uslužbenecij.

Ko je John Grunau stopil na govorniško tribuno, ga je pozdravil huren aplavz, ki je trajal do pet minut.

"Vam je znano, zakaj sem tukaj," je prišel govoriti Grunau.

"Povedati vam imam malo, toda zastaviti vam hočem dve vprašanji: Ali sem vam jaz ukazal, da zastavkate?"

"Ne!" je zagrmelo tako silno po dvorani, da je bilo slišati dva bloka daleč.

"Ali lahko odredim, da se vrnete na delo?"

"Ne," je zopet soglasno zagrmelo po dvorani.

"Toda je stvar popolnoma v vaših rokah," je rekel Grunau.

Na shodu je bil navzoč tudi steno-gramf lokalnega preiskovalnega biroja, kateremu načeluje Edward J. Brennan. Sedel je na govorniški tribuni, poleg njega sta bila dva detektiva.

Nekdo je zaklical, ali je navzoč kateri zastopnik glavnega ravnateljstva ali zvezne vlade, ki so bili povabljeni. "Samo poljeja je tukaj," je bil odgovor.

Zborovalec so vstali in zapeli kitico himne "Amerika" in pozdravili so ameriško zastavo, nakar so mirno zapustili dvorano.

LEGISLATURNI SENAT JE SPREJEL PREDLOGE LUSKO-VEGA KOMITEJA.

Albany, N. Y. — Protisocialistične predloge, ki jih je priporočil Luskov komitej in sta jih izdelala Walters in Pearson, so bile sprejete v senatu. Za predloge je glasovalo 34 senatorjev, proti pa 14.

S takimi predlogami se mislijo profesionalni političarji starih strank obdržati na površju.

V splošnem pričakujejo, da jih governer vetira, ker so taki zakoni udarec po reprezentativni formi vlade, na katero je vsak pravi in iskren Američan ponosen.

Na nekem mestu se glasi, da ne more biti izvoljena nobena oseba v javni urad, ki je član organizacije, katera podpira politiko, ogrožujočo obstojenosti države in narodne vlade.

Če taka predloga postane zakon, tedaj je vsaka oseba v nevarnosti, da izgubi svoj mandat, ki so ga ji poverili volilci, če ni persona grata pri stranki, ki sedi v sedlu.

Nemški komunist obojen na smrt.

Essen, Nemčija. — Vojni sodišče v Reelinghausenu je obsodilo na smrt H. Gunkerja, člana ondotnega komunističnega delavskega sveta.

"HELO, HELO MARS!" MARS PA TRDOVRATNO MOLČI NA KLIC.

Omaha, Nebr. — Dr. Fr. E. Millener je tri noči poslušal "signal" z Marsa, toda rdečelebešči planet je molčel kot grob. Profesor Todd se tudi še ni dvignil 50,000 čevljev visoko v zrak, da bi poslal signal na Mars, kajti vojni department še ni dovolil balona, ki mu je bil obljubljen. Balon je pripravljen in čakal na besedo iz Washingtona.

UREDNIK DELAVSKEGA LISTA OPROŠČEN.

ZAGOVARJATI SE JE MORAL NA OBTOŽBO, DA JE OBRKOVAL BIVŠE VOJAKE.

Za enkrat se svijačne metode velikega biznisa ob Pacificu niso obnesle!

Seattle, Wash. — Tukajšnje strokovno organizirano delavstvo ledaja svoj dnevnik "The Seattle Union Record," ki je veliku mu biznisu in profitarjem trn v peti. Nasprotniki delavstva so se poslužili že marsikatega sredstva; da uničijo ta dnevni glasnik delavstva, a doslej so njih naklepi še niso uspeli.

Zadnji poskus so napravili a tožbo zaradi obrekovanja bivših vojakov proti E. B. Aultu, uredniku delavskega dnevnika.

Prišlo je do porotne obravnave pred sodnikom J. T. Ronaldom in profitarji so si veselja menceali roke, ko je stvar tako daleč dozorila, ker so x zadnjih desetletjih spravili marsikatega delavskega voditelja z rokomavharskimi metodami za omežena okna. Prepričani so bili, da bo tudi Ault obojen, da tako prejme kazno, ker se je drznil odprto kritizirati denarno mošnjo profitarjev.

Za podlago obtožbe je služil članek, ki ga je urednik priobčil pod naslovom "Don't Shoot in the Dark" (Ne streljajte na slepo). Članek je izšel en dan kasneje po aferi v Centraliji. Članek je priporočal toleranost podjetnikom in njihovim agentom. Sodnik je sam priporočil porotnikom, da naj izrečejo oprostilni pravorek.

Sodniku se ni zdelo vredno, da zasliši tudi obtožbeno priče. In danes se slišajo glasovi, da so bili napredni podjetniki, ki razumejo duh časa, veseli, da je obravnava tako hitro končala.

Ko je državni pravdnik že dokončal delo od svoje strani, mu je sodnik še enkrat dovolil, da pozove nadaljne priče, da dokaže očitke v obtožnici. Zaslišan je bil dr. Lee R. Searce iz Centralije, da dokaže, da so bili možje res ubiti, in James A. Dunnean, tajnik "Seattleškega centralnega delavskega sveta," je pa pričal, da je Ault res urednik delavskega dnevnika. S tem je državni pravdnik dokončal svoje delo.

John F. Dore, Aultov zagovornik, je takoj predlagal, da se porotniki podučijo, da izrečejo oprostilni pravorek. Povdarjal je, da državni pravdnik ni dokazal, da so bili ubiti ljudje, tisti ljudje, katerim se je pečal članek. Ravnotako ni bilo dokazano, da so ubiti ljudje bivši vojaki. Edini dokaz, ki ga je doprinesel državni pravdnik je ta, da so bili ubiti trije možje in da je Ault urednik.

Sodnik Ronald je rekel, da so dokazi, če so ubiti možje bivši vojaki, materialni, toda on ne bo odločil na podlagi tehničnih vprašanj, zaradi tega bo dovolil državnemu pravdniku, da dokaže, da so bili ubiti možje vojaki.

(Daje na 2. strani.)

DIPLOMATIČNI DVOBOJ MED ANGLIJO IN FRANCIJO RADI NEMČIJE.

Nitti je izjavil, da Italija ne bo pomagala v vojni soper turške rebele.

ARMENIJA JE NEODVISNA REPUBLIKA.

San Remo, 26. apr. — Vrhovni svet je včeraj sklenil, da celokupna vsota nemške vojne odškodnine mora znašati 50 milijard mark. — Konferenca se zaključuje v tork.

San Remo, Italija, 25. apr. — Lloyd George in Millerand sta včeraj sama konferirala o spornih točkah med Anglijo in Francijo. Edino tolač je bil z njima. Prepirla sta se tri ure in pol in po končanem prepirlu je Lloyd George naznanil, da danes predloži skupno poročilo, ki bo obsegalo tri glavne točke: vračanje nemške vojne odškodnine, zadeva francoske invazije desnega brega Rene in razorožitev nemške armade.

Kot se poroča neuradno, je bilo stališče Lloydja Georgea, da Nemčija plača gotovo fikšno vsoto odškodnine, da se odpravi kontrola zaveznike konvencije v Nemčiji in nedomegli v političnem obsegu, da se omeji oblast avstrijskih komisarjev nad nemško trgovino in da morajo vse zaveznike države skupno nastopiti, ne pa vsaka posamezno, kadar je treba.

Millerandovo stališče je pa bilo, da se določi celotna vsota odškodnine, ki pa narašča stopnjeva je kakor bo rastla gospodarska prosperiteta Nemčije, da se mora Nemčija takoj razorožiti, zavezniki komisija ostane in zavezniki države morajo nastopiti s orožjem za uveljavljanje versalske pogodbe.

Lloyd George in Millerand sta se po dogovorila sledeče: Nemčija plača v dobi tridesetih let gotovo vsoto, ki se kmalu določi; Francija izjavi, da nima namena anektirati levega brega Rene; Nemčija se obvesti, da mora takoj izpolniti razorožitvene točke v mirovni pogodbi, zavezniki si pa pridržajo pravico vporabiti vsa potrebna sredstva za izvedbo mirovni določb.

Washington, 25. apr. — Ko je prišla vest iz San Rema, da je vrhovni svet sklenil dati Armeniji neodvisnost, je ameriška vlada takoj formalno obvestila zastopnika Armenije, da Združene države priznajo neodvisnost republike Armenije. Obenem je bila priznana sedanja armenska vlada.

Vrhovni svet v San Remu je sklenil prositi ameriško vlado, da naj pomaga armenski republiki s denarnim posojilom, ki ga aranžirajo zavezniki države. Nova republika bo merila okrog 26,000 kvadratnih milj in štela približno dva milijona prebivalcev.

San Remo, Italija, 25. apr. — Lloyd George, ki je v petek govoril z ameriškim poročevalcem v San Remu, je dejal med drugim: "Dvomim, da pride jadransko vprašanje na dnevni red konference v San Remu. Jugoslovanska vlada ni pripravljena, da bi storila kaj definitivnega, ker ima soper svoje notranje težave."

George je obžaloval, da ni ameriškega poslanca na konferenci. Ako bi pooblaščenec Amerike sedel z nami v vrhovnem svetu — je rekel — bi morda Wilson kaj dosegel s svojimi angestijami glede Turčije.

Neki poročevalci je vprašal Lloydja Georgea, keda pojde komisija lige narodov v Rusijo. Georgeov odgovor je bil: "Me rusi. Rusija se ni odgovorila na (Daje na 2. strani.)"

Socialni preobrati v preteklosti.

(Nadaljevanje.)

Več grških zadrug je bilo združenih v bratovščino — kot smo videli pri Indijaneh — kajti se je imenovala "fratria" ali "fratra". Grote piše, da so vsi člani bratovščine Hekataji bili nasledniki v šestnajstem kolenu enega samega božanskega prednika. Homer tudi omenja bratovščino, ko piše v svojih verzih, da je Nestor svetoval Agamemnonu: "Razvrsti vojake v bratovščinah in rodovih, tako da bodo bratovščine pomagale bratovščinam in rodovi rodovom v bitki". Homer imenuje grško za drugo "patra".

Naloga grške bratovščine je bila, da je nadzorovala razne skupne verske ceremonije. Za druge v eni bratovščini so tudi prepustile vodstvu "fratre", da je poskrbelo osveto za umorjenega člana; to dokazuje, da so tudi stari Grki poznali krvo osveto. Na čelu bratovščine je bil fratriarh, ki je bil izvoljen.

Več bratovščin je tvorilo ro-
di je govoril eno urečje starej-
maternskega jezika. V Atiki
bili štirje takšni rodovi, ki so
meli po tri bratovščine in vsa
bratovščina je štela po trideset
zadrug. Kako je prišlo do tega
da se je starogrška rodovinska
organizacija tako sestavila, na-
grška zgodovina ne more raz-
načiti. Ustna izročila, ki so je
zabeležili najstarejši grški pes-
ki in zgodovinarji v obliki pra-
lje, ne segajo dalj kot v junak-
doba. Ker so bili stari Grki be-
gosto naseljeni, ni pri njih op-
ziti takšne jezikovne razlike ka-
k n. pr. pri ameriških Indijanc-
je, ki so bivali razkropljeni v pu-
stranih gozdovih. Vsled tega
moremo pri Grkih zaslediti z-
ve rodov, ki bi bila eksistirala
ta način, kakor je pri Irokvi-
nih.

Kljub temu so se združili v državo, ki se je ustanovila politično, le tisti rodovi, ki so imeli najsorodnejša narečja, so bili za mala Atika imela svoj dialekt, ki je pozneje postal književni jezik Grkov.

V Homerjevih poezijah vidimo, da so se grški rodovi speli v manjše narode, toda rodovi so s svojimi bratovčini in

drugim obratili svojo ne-
nost. Takrat so Grki že bivali
mestih, utrjenih z obzidjem.
napredujočim poljedelstvom
živiloroje je rastle tudi pre-
valstvo. Pojavila sta se roko-
stvo in trgovina in kmalu nato
prišel naraščati vpliv prival-
lastnine, ki je porodila prvi
stokratski element v demok-
ratični organizaciji. Med posame-
mi majni narodi je nastal boj
posest zemlje in zaradi ropa,
nagrabi več bogastva. Vojni
jetniki niso bili ubiti, zamen-
ali sprejeti v zadruge kot svo-
dni ljudje, temveč so postali
žnji, ki so morali obdelo-
zemljo svojim gospodarjem.

Ustava grških rodov je

1. Stalna oblast je bila v ro
sveta (bule), katerega so izpi
tvorili arkonji, glavarji, zadn
toda pozneje, ko je število ar
nov narastlo, so volili člane s
ta na način, da so imeli vsi
bogati odločilno besedo. Dis
zij plaše odprto, da je bil svet
junaški dobi skupina plemen
šev (kratistoi). Svet je imel
ločilno besedo v vseh važnih
devah. Tako čitamo, da je s
Tehancev sklenil, da se mora t
plo Etlakasa pokopati z vse
častmi, dočim se mora truplo l
linikasa vreči na polje, da ga r
trgajo psi. Pozneje, ko je nas
la država, se je svet prelevil v
nat (starežinstvo).

2. Javna zbornica (agora).
tero je sklical prej omenj
aver, kadar je bilo treba. Zbo
vanje je bilo javno, na odpr
prostoru (kakor pri Indijanc
in vsakdo je imel pravico do
sede. Zaključki v agori so bi
sprejeti z dviganjem rok ali z
klamiranjem. Homer omenj
sam, da ni bilo nobenih sredst
z katerimi bi bili voditelji pri
bili ljudstvo do kakšnega ko
ka proti volji večine. Starodav
demokracija je še bila v velj
v dobi grških junakov.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

INDUSTRIJALCI SE PRI- PRAVLJAJO?

V Jugoslaviji je organizacija ali pravzaprav karteliranje industrijskega in bančnega kapitala mnogo lažje nego po drugih državah. V državi je industrija majhna, bančarstvo enako. Medsebojne konkurence ni ne v industriji ne med bankami, ker ni potreba. Tudi nima v početkih pravega razvoja nobenih ovir, ki bi jim jih dajala druga vlada z ozirom na socialno stanje ljudstva. Povsod drugod se sklepajo zakoni, ki omejujejo karteliranje ljudskih izkoriščevalcev, pri nas pa tega ni, ker se vlade same zatekajo za pomoč k bankam in pa ker v današnjih vladajočih krogih ni prav nikakršnega zmišlja za to, kako velike in zle posledice imajo lahko kartelirani kapitalisti za državo in zlasti pa za prebivalstvo. Zakaj če se dopušča v tem oziru kapitalu popolno svobodo, je naravno, da se bo koronito zasedal in podjarmlil vse, kar mu je dosegljivo. In posledica temu mora logično biti ta, da neusmiljeno izkorišča, združuje v svojih rokah produkcijo in trg diktira cene, plače in diktira tudi državi, če bi hotela kaj ukreniti proti njemu, dasi v blagor prebivalstva.

Kapitalizem postaja tako država v državi.

Koliko vpliva ima jugoslovanski kapital na državno vlado, je nam težko natančno dognati. Ima pa vpliv, in sicer velik vpliv. Ne gre nam pa danes toliko za to, v kakšnem razmerju je kapital z državo, nam gre mnogo bolj tu za to, kako se pripravlja kapitalizem na napad na delavstvo. To nas za enkrat najbolj interesira.

Ozrmo se prav na kratko na dogodke. Draginja narašča in povsem naravno je, da zahteva tudi delavstvo in uslužbenstvo sploh večje plače. Delavske organizacije sklepajo s podjetniki mezdne pogodbe za krajšo ali daljšo dobo in povsod sodeluje industrijska zveza, ki pri vseh pogodbah vpliva na to, da se pogodbe glase kolikor mogoče do e-

nega roka, do kdaj so veljavne, in ker to oboje ni mogoče, tam se vsi vstavi previdno določba, če bi se draginja povečala za 30%, pogodba za delavstvo ne velja več. Značilna je posebno zadnja določba, ker se draginja nedvomno poveča in z njo razveljavi lahko vsaka pogodba v bodočih dneh vsak hip.

Kaj pomenijo te določbe v mezdni pogodbah? Iz vsega je razvidno, da delajo industriji za to, da poteče čimveč mezdni pogodbi ob istem času, da bi bilo potem temveč delavstva v mezdni boju in ne bo moglo drug drugega podpirati itd. Tak namen vsaj ima to stremljenje. Ne verjememo pa, da bi bil to končni namen. Za tem bojnim načrtom se nedvomno skriva še daljni načrt. — splošni izpor industrijskega delavstva.

Če mislijo industriji in banke, oziroma njih podjetja na tak način sanirati socialne razmere v Jugoslaviji, so v veliki zmoti.

Verojetno pa je, da se počajo s to mislijo prav korenito, ker so tudi zlasti na Hrvaškem in v Srbiji merodajni politični in gospodarski faktorji istega mnenja. Kako bo končal tak eksperiment, je drugo vprašanje. Pravijo namreč, da jim je popolnoma vseeno, ali industrija dela ali ne. Naj počiva; mi ne potrebujemo industrije. Za delavstvo pa ni vseeno.

Zapomnijo naj si pa tisti, ki odločajo o tem, ali imajo vpliv na to, da beda pripeva do vrhunca, da beda pripeva in če se predrežno napraviti eksperiment, ki bi bedo še neizmerno povečal, da bo to njih obsodba.

Tako se ne bodo sanirale socialne razmere!

SIJAJNI USPEHI PROLETARIJATA PRI OBČINSKIH VOLITVAH NA HRVAŠKEM

Na Hrvaškem in v Slavoniji so se vršile volitve v občinske zastopke, pri katerih je hrvaški proletarijat, dasi je korakal v dveh frontah kot komunisti in socialisti demokrati sijajno uspel pri volitvah. Zlasti je treba naglašati, da so v Zagrebu dobili komunisti dvajset mandatov, enako v Osijeku in tudi drugod. V šidackem okraju so zmagali socialisti demokrati; dobili so pa še tudi po drugih krajih večje število zastopnikov.

kov v občinah. Računati smemo, da dobita obe socialistični stranki na Hrvaškem in v Slavoniji do 300 mandatov, če ne več.

Mi ne opazujemo tega uspeha z relativno strankarskega stališča niti ne z osebnega, ker vidimo v tem uspehu le zmago socialistične misli, zmago proletarijata, ki stopa s temi uspehi v areno občinskega delovanja, kjer je temelj in podlaga za vse nadaljnji zdravi razvoj delavskega razrednega boja in tudi za razvoj socialnih problemov, ki danes z vse umnostjo trkajo na vrata in okna proletarca. Delavski zastopniki v občinah prevzemajo s tem delo in vse odgovornost za delo, na katero do danes proletarijat skoro nikjer ni imel vpliva. Z rastopom v občine prične delavstvo direktno vplivati na poslovanje občin in s tem podpreti in pospešiti smotre proletarijata ter ga približati cilju, ki je nedvomno vsemu proletarijatu en in isti.

Pri tem delu se bo našel jugoslovanski proletarijat, čeprav za ločijo dantes še nekatere nejasne premise, ki pa z bistvom socializma in boja nikakor niso identične.

Misel socializma je dosegla sijajen uspeh in ta uspeh pozdravljamo v zavesti, da je ertfurski program, program nas vseh. — "Naprej."

Cene v Šibeniku v Dalmaciji. "Nova Doba" poroča, da je cena mesa v Šibeniku 100 K za kilogram, ribe pa po 60—80 K kilogram. V vsej Dalmaciji primanjkuje mesa v veliki meri.

Roparji. Kmet Ivan Velušček iz Anđohovega na Goriškem si je s težavo postavil na svojem zemljišču barako. Ko je bil od doma odšel so udrili v barako neznan roparji in vzeli, kar so mogli. Ko so odhajali, se je blizal Velušček svoji koči. Napadli so ga, mu vzeli denarnico in ga tako hudo ranili, da je umrl.

Krsta s mrličem na dračbi. V Trstu so te dni postavili na dražbo predmet železniskega skladišča, in med njimi tudi nekaj krat. Ko so krste še enkrat pregledali, so konstatirali, da je v eni mrlič; italijanski vojak Emanuel Cocchini, padel leta 1915, nekje blizu Zagreba pri Gradiscu. Krsta potuje po železnici še kakšna tri leta.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO
raznovidne delavce za delo v pralnici.

GREAT WESTERN LAUNDRY
2139 W. Madison St.
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
može, delavce za lahko tovarniško delo. Dobra plača. Prilika za napredek.

THE JOSEPH KLICKA CO.,
20th & California Ave.,
Chicago, Ill.

Spomladanski izpuščaji
Severa's Blood Purifier
so zelo neprijeten kin in povzroča je skoraj nepopravljive bolezni in trpljenje. Poznani so vsi svoji učinki lastnosti in valed trdovratnosti za zdravljenje. To povzroča nečista kri. Očisti kri potem vporabi

DOMAČA ZDRAVILA
Katera priporoča magr. Knapp, imamo vedno v zalogi.
Pisite po brezplačni eniki.
MATE. FREID
P. O. Box 772, City Hall Station,
NEW YORK CITY.

ISČEM SVOJEGA PRIJATELJA
Ivana Kotnik, ki je služil pri vojakih za časa vojne pri 27. domob. pp. 1st. vojna pošta 48. Pogrešan od marca 19, l. 1915. Rojen 6. junija 1886 na Vrbu, občina Šarigrad, okraj Cirknica, Jugoslavija. Ako kdo ve kaj o njem, naj mi blagovoli to javiti, na nalog: Andrej Kotnik, P. O. Box 35, Mabic, W. Va.

PREIDITE K NAM PREDNO
KUPITE DRUGJE
NA PRODAJ
vodovodne hišne potrebštine, umivalniki, kuhinjski kotli, za nizke ali visoke zahode, papir za streho, razne mešane barve, po nizki ceni. Vprašajte pri:
A. MESSE SONS,
2426 W. Lake Street,
Tel. SEELY 3513. Chicago, Ill.

SVOJE BOJAKE ZDAJ ZOPET
LAHKO DOBITE V AMERIKO.
Priseljeniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svoje rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pisite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matije Skender, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

Se danes lahko naročite list "Prosveta" svojem v stari domovini. Letna naročnina \$7.00 za pol leta pa \$3.50.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO
DEKLETA IN ŽENE
za delo sobaric, čiščenje sob in ribanje umivanje posode, v pralnici. Dobra plača in hrana, ali pa tudi brez hrane in stanovanja. Oglasite se pri:

MORRIS HOTEL
23 S. Clark Street.

POTREBUJEMO
ČLOVEKA za umivanje posode v pralnici. Dobra plača in hrana. Oglasite se pri ali v

MORRIS HOTEL
23 S. Clark Street.

POTREBUJEMO
DEKLETA IN ŽENE za zavijanje in pakiranje. Izvrstno delo in dobra plača. Prilika za napredek. Oglasite se pri:

S. KARPEN & BROS.
636 W. 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO
delavce za delo v kemičnem oddelku. Dobra delovna stanja in dobra plača. Prilika za napredek. Oglasite se pri:

S. KARPEN & BROS.
636 W. 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO
POSTREŽNICE za streči na mizo v restavraciji. Dobra plača. Ob nedeljah in praznikih se ne dela. Oglasite se pri:

HARMONY CAFETERIA,
27 W. Randolph St.
CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO
MOŽKE DELAVCE pri izdelovanju klobas in salame. Dobra plača, stalno delo.

AGAR PROVISION CO.,
310 N. Green Street.

POTREBUJEMO
DEKLETA pri izdelovanju klobas. Dobra plača, stalno delo.

AGAR PROVISION CO.,
310 N. Green Street.

POTREBUJEMO
ZA RIBANJE IN ČIŠČENJE. ENO ZA DNEVNO IN ENO ZA NOČNO DELO. ČISTITI URAD. OGLASITE SE PRI:
Mr. BRADLEY, SUPT., MED
8:30 A. M. IN 4 P. M. na 1006 S. MICHIGAN AVE., CHICAGO.

POTREBUJEMO
dekleta in žene za delo pri izdelovanju papirnatih baks. Kratka delovna doba.
H. Schnitz Co.,
531 W. Superior Street,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
DEKLANTA na 14 let stare za skladišče podlage koledarjev; svitke nobe. Dobra plača, prilika za napredek.

GOES LITHOGRAPH CO.,
42 W. 61st Street,
Chicago, Ill.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO 25 DEKLET

ZA DELO PRI SLADČICAH, HLADILN "KENDI". DOBRA PLAČA. 44 URNO DELO NA TEDEN. VSOBOTAH SE NE DELA. NOBENE SKUŠNJE SE NE ZAHTEVA. OGLASITE SE PRI:

B. J. BRACH SONS
311 E. ILLINOIS STREET,
FACTORY No. 1,
CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO
ŽENE IN DEKLETA
za lahko tovarniško delo, kjer je dobra primerna plača. Mi potrebujemo gotovo število delavk. Pri delu sedite. Računa se, da je to en najboljših prostorov v mestu.

BENJAMIN ELECTRIC MFG. COMPANY,
523 S. Green St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
20 unijskih delavcev za gradnjo. Morajo imeti gumijeve čevlje. Oglasite se pri ali na:

AUSTIN AVE. & MICHIGAN
BOUL. E. C. WIWEBOLT,
GENERAL CONTRACTOR.

POTREBUJEMO
DEKLETA za delo v kuhinji pri privatni družini. Prijazni kraj. Dobra plača. Stanovanje in hrana.

GORMAN EMPLOYMENT AGENCY,
12 Cedar Street, Phone Sup. 4567

Ali ste se že naveličali seliti se iz enega na drugo delo in zgubljeni denar?

GOODYEAR
vam nudi stalno delo in dobro plačo, sicer delo za 200 SE NE IZUČENIH delavcev za gumijevo tovarno.

DOBRO DELOVNO STANJE
PRILIKA ZA NAPREDEK
PLAČA ZA ČAS UČENJA.

Delavci morajo razumeti angleški jezik, morajo težati nad 145 funtov. Zahteva se tudi zdravniška preiskava. Oglasite se osebno ali pa pišite na Factory Employment Office.

THE GOODYEAR TIRE RUBBER COMPANY,
AKRON, OHIO.

Mesto, v katerem je napredek.

POTREBUJEMO

delavce za delo v livarni. Kakor tudi za delo zunaj pri kopanju. Dela se 9 ur na dan, plačamo po čas in pol za nadurno delo. Lahko delate če hočete po 60 do 70 ur na teden.

Nadalje potrebujemo izučene livarje za delo pri sivem železu. Dobra plača in delo od kosa. Dobra stanovanja se lahko dobe v najem vsak čas, seveda morate imeti svoje pohištvo. Pišite če le mogoče v angleškem na

EMPLOYMENT DEPARTMENT,

GENERAL ELECTRIC COMPANY,
ERIE, PA.

POTOP. Zgodovinski "roman".

Episli M. Stančičevica. — Poslednji Podravski.

(Nadaljevanje.)

Ko je bil Kmitie zvezan ter vrv vržena čez tram, je zopet Kuklinovski, naj ga potegnejo višaku. Vrv je zaškripala. Kmitie pa je obvisel v ozračju. Na to je namočil Kuklinovski sam omele v gorečo smolo, stopil h Kmitieu in dejal:

"A kaj, gospod Kmitie? . . . Nisem ti mar dejal, da sta v ljudovladi le dva slavna polkovnika, ti in jaz. Toda ti nisi maral družbe s Kuklinovskim in še, pahnil si ga od sebe! . . . Dobro, črviček, prav si imel! Tebi ni bila všeč družba Kuklinovskega, ker sem jaz boljši. Nu, gospod polkovnik, v mojih rokah si in za to ti osmodim perunice."

"Rakolovec!" ponovi tretjič Kmitie. konča Kuklinovski.

"Evo, tako . . . osmodim perunice!" do- Na to se dotakne z gorečim omelom Kmitie-vega boka.

"Ne preveč naenkrat," reče, "le počasi, saj imamo čas . . ."

Med tem se pred skednjevimi vrati začuje konjski topot.

"Koga neki je prinesel vrag?" vpraša polkovnik.

Vrata zaškripalejo in vojak vstopi v skedenj. "Gospod polkovnik," reče, "general nemudoma želi govoriti z vami."

"Ej, to si ti starec! Česa za vraga mu je neki treba?"

"General prosil, da vaša milost takoj pridete k njemu."

"Kdo je došel od generala?"

"Prišel je švedski častnik, ki pa je že odšel."

"Pravi!" odvrne Kuklinovski. Na to se obrne h Kmitieu.

"Bilo ti je vroče, ohladi se sedaj, črviček, jaz se kmalu vrnem; se še pomenimo!"

"Kaj hočemo s jetnikom?" vpraša jeden iz med vojakov.

"Pustite ga takol! Takol se vrnem! Naj gre eden z menoj."

Polkovnik odide in z njim vred tudi oni vojak, ki je poprej potegnil Kmitie na tram. Ostali so samo trije, ko so trije novi stopili v skedenj.

"Lahko greste spat," reče starec, ki je Kuklinovskega prinesel Muellerjev ukaz; polkovnik je naročil, naj mi stražimo."

Kmitie je strastel, ko je zaslišal ta glas. Zdelo se mu je, da ga pozna.

"Raje ostanemo," odvrne eden od prvih vojakov, "da vidimo, kar se nismo videli nikoli . . ."

Nakrat umolkne.

Nekak strašen, nečloveški glas se mu izvije iz grla, podoben hropenju zabodenega konja. Razprostrte roke ter pade kakor od strele zadet.

Ob enem se začuje glas "kolji!" in druga dva prišleca planeta kakor rila na ostala dva vojaka. Začel se je kratek, toda grozen boj, osvetljen od bleiskov plamečnega sodečka. Trenutek pozneje sta še ta dva vojaka padla na slamo, za en hip bilo je slišati hropenje umirajočih, na kar se je odzval on glas, ki se je zdel poprejan Kmitieu:

"Vaša milost, to sem jaz in moja sinova! Že od ranega jutra smo čakali na priložnost . . ."

Na to se obrne starec k sinovoma:

"Nu, lopova! poreži ta polkovniku vrvi, nemudoma, urno!"

In predno je Kmitie utegnil razumeti, kaj se godi, prikažeta se pred njim dve kodrasti glavi Kozmeta in Damijana, podobni orjakijskim kodljam. Kmalu so bile vezi presečane in Kmitie je stal na nogah. Omahnil je iz početka, komaj je utegnil izpregovoriti:

"To ste vi? . . . Hvala vam! . . ."

"To smo mi!" odvrne strašni starec. "Pre-sveta Mati božja! Dajte se gospod obleči. Urno, lopova!"

In vsi jamejo oblečiti Kmitiea.

"Konji stoje za skedenjem," nadaljuje starec. "Odtod je pot odprta. Straše naš ne bodo zadrževale, ker nam je znano geslo. Kako se počutite, vaša milosti?"

"Opekel mi je bok. Čutim slabost v nogah . . ."

"Napijte se žganjice, vaša milosti!"

Kmitie pograbi hlastno čutaro, katero mu je starec podal, izprazne jo na pol in reče:

"Grozno me je zaceblo. Toda takoj se segrejem . . ."

"Na sedlu se segrejte, vaša milost. Konji čakajo!"

"Tako mi bo boljše," ponavi Kmitie. "Bok me nekoliko skli, toda to ni nič hudega . . ."

Po teh besedah sede na pregrajo.

Čez trenutek se mu vrnejo moči. Zavedel se je popolnoma in vrl na zlobne obraze treh Kmitie-jev, osvetljene z žoltnim plamenom goreče baklje. Starec stopi predenj.

"Vaša milost, mudi se! Konji čakajo!"

Toda v Kmitieu se nakrat vzbudi nekdanji Kmitie.

"Ne!" zakriči. "Sedaj počakam tukaj tega lopova!"

Kmitie ga pogleda zašedeno, toda nobeden izmed njih ne izpregovori besedice. Tako slepo so bili prisvajeni ubogati tega davnega svojega polkovnika.